

SINGER

KAP 6 & 7

ATT DÖDA: EMBRYOT OCH FOSTRET

- Bakgrund till abortfrågan
- In vitro fertilisering (IVF)
- Stamcellsforskning/embryonal forskning
- Lag och moral
- Gränsdragningsproblematik

DET KONSERVATIVA ARGUMENTET

1. Det är fel att döda en oskyldig människa
2. Ett mänskligt foster är en oskyldig människa
3. Alltså är det fel att döda ett mänskligt foster

DEN LIBERALA KRITIKEN

2. Ett mänskligt foster är en oskyldig *människa*

- När börjar ett mänskligt liv?
- De första livstecknen?
- Födelse?
- Medvetande?
- Livsduglighet?

FLER LIBERALA ARGUMENT

- Konsekvenserna av restriktiva lagar
- Inte lagens sak? (Mills skade-princip)
- Ett feministiskt argument...

VIOLINIST EXEMPLET

- Judith Jarvis Thomson
- Sammankopplad med en berömd violinist i 9 månader mot sin vilja - koppla ur och låta honom dö eller en lång tids ofrivilligt sängliggande?
- Kidnappad av en musikälskare (våldtäkt)
- Tryckt på fel knapp på sjukhuset (oönskad graviditet/slarv)
- Singer ifrågasätter Thomsons teoretiska bas

DET KONSERVATIVA ARGUMENTET

1. Det är fel att döda en oskyldig människa
2. Ett mänskligt foster är en oskyldig människa
3. Alltså är det fel att döda ett mänskligt foster

VÄRDET AV FOSTRETS LIV

I. Det är fel att döda en oskyldig människa

- Argumentet är antingen falskt (om ‘människa’ förstås som ‘person’) eller godtyckligt (om ‘människa’ förstås som ‘tillhörande Homo Sapiens’)
- “Eftersom inget foster är en person, har inget foster samma rätt till liv som en person har”

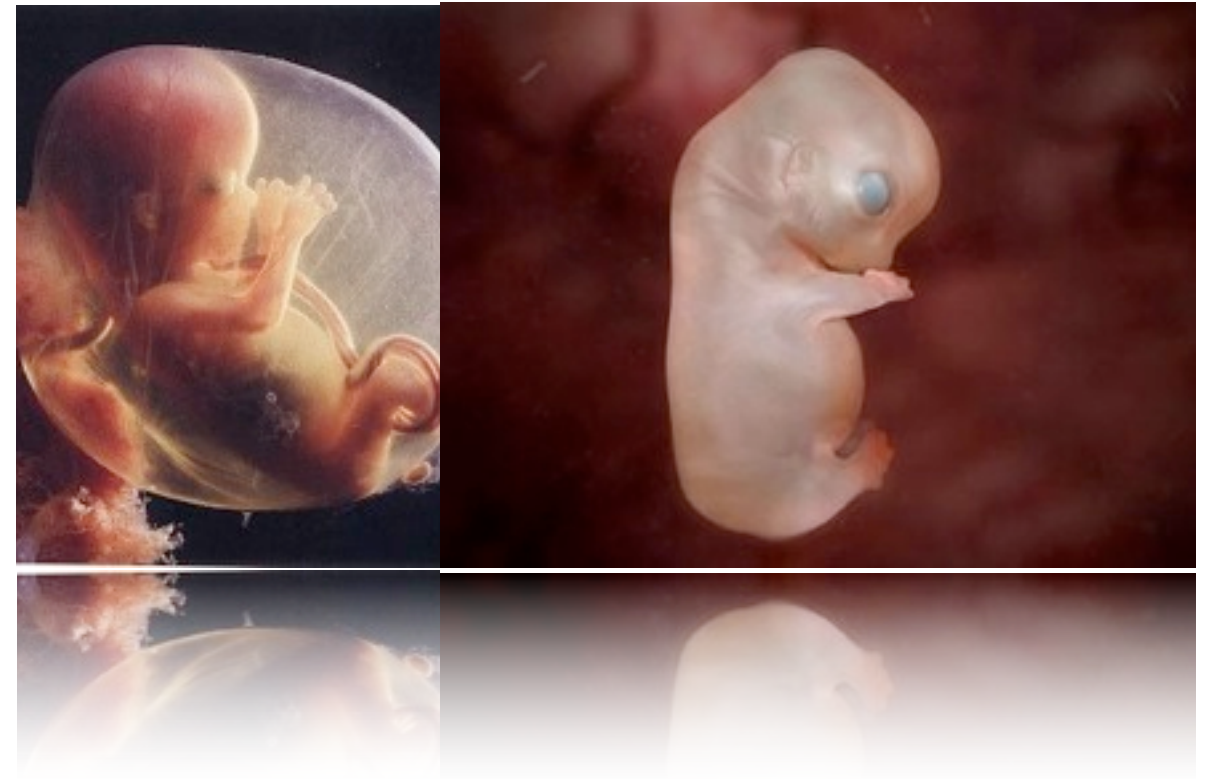
KVARVARANDE SKÄL

- Om det inte finns några “person-relaterade” skäl, så finns åtminstone smärt-relaterade
- När kan fostret förnimma något?
- Kvinnans intressen mot fostret i en avvägning
- En princip om smärtminimerat dödande
- En invändning...

FOSTRETS POTENTIAL

- Skillnad i potential?
 1. Det är fel att döda en potentiell människa
 2. Ett mänskligt foster är en potentiell människa
 3. Alltså är det fel att döda ett mänskligt foster

ATT DÖDA EN POTENTIELL MÄNNISKA

- “Att dra upp ett spirande ekollon är inte detsamma som att hugga ner en vörtnadsvärd ek”
- Arg. “beröva världen en framtida rationell och självmedveten varelse”
 - Gäller inte alla aborter: bergsbestigningsexemplet
 - Gäller “för många” aborter: celibat
- Arg. “varje mänskligt foster är unikt”
 - Singer: för vitt; hundfoster genetiskt unikt
 - Tillåtet att döda en av två enäggstvillingar? etc.

EMBRYOTS STATUS

- Embryot som människa eller potentiell människa?
- Embryot som människa kan snabbt avfärdas som skäl mot experiment
- Embryot som potentiell människa vs. en spermie och ett ägg som potentiell människa (före och efter IVF)
- Exemplet med vasken

ATT ANVÄNDA FOSTRET

- Bota/behandla sjukdomar med fostervävnad
- Singer: inget intrinsikalt fel, men fel vid lidande
- Förmågan att förnimma från vecka 18
- > vecka 18, etiskt neutralt med forskning och abort, < vecka 18, samma skydd som icke-mänskliga djur
- Missbruk, anonyma donationer? Sälja fostervävnad?

ABORT OCH SPÄDBARNSDÖDANDE

- Rättfärdigar Singers försvar av abort spädbarnsdödande?
- Det finns ingen moraliskt tydlig gräns mellan ett spädbarn och ett icke-mänskligt djur
- “Aborter” även efter födelsen?
- Inga av “person-skälen” gäller
- Kritiska nivå vs. vardagliga/ moraliskt vs. juridiskt
- + indirekta skäl talar ofta emot (t.ex. föräldrarnas åsikt)

ATT DÖDA: MÄNNISKOR

- Från abort till spädbarnsdödande till eutanasi
- Hippokrates ed
- Eutanasi=def. 'en behaglig och lätt död'
- Barmhärtighetsdödande
- Frivillig eutanasi - Ofrivillig eutanasi - Icke-frivillig eutanasi

FRIVILLIG EUTANASI

- Frivillig eutanasi = eutanasi som utförs på begäran av den som dödas
- Begäran behöver inte uttryckas här och nu, kan nedtecknas
- Förutsättningar: grundligt bedömning av utsikterna, smärtfritt dödande, stabil preferens
- Lagligt i Holland
- Assisterat självmord. “Självmondsmaskinen”
- Exempel: Jean’s Way, Dr. Jack Kevorkian, Zygmuniak-fallet...

Ramón Sampredo

- Förlamad i en dykolycka från nacken och neråt
- Stred i 29 år om att få dödshjälp
- Saknade fysisk möjlighet till självmord
- Film “Gråta med ett leende” (2005)

FRIVILLIG EUTANASI

- Men: kommer sjuka och svaga människor känna en press att avsluta sina liv?
- Kommer det vara möjligt att mörda folk då?
- Kommer drogade och sjuka människor fatta autonoma beslut?
- Behov av riktlinjer (jmf. Holland)
- Mirakulösa tillfrisknaden? Ett acceptabelt pris?
- Paternalism i två riktningar

OFRIVILLIG EUTANASI

- Om personen som dödas är kapabel till samtycke men inte gör det, antingen p.g.a. att hon inte tillfrågats eller hon vill fortsätta leva
- Mycket sällsynta situationer
- Skälet skulle vara att förhindra ett stort lidande för personen som personen själv inte förstår
- En praktisk regel mot ofrivillig eutanasi

ICKE-FRIVILLIG EUTANASI

- = att barmhärtighetsdöda en människa som inte har förmågan att välja mellan liv och död
- antingen aldrig haft denna förmåga: obotligt sjuka och handikappade spädbarn, gravt mentalt handikappade
- eller haft men förlorat denna förmåga: komapatienter, dementa, etc.
- För vems skull utförs dödandet?
- Exempel: Louis Repouille, Samuel Linares

ICKE-FRIVILLIG EUTANASI

- Att rättfärdiga icke-frivillig eutanasi (ex. infanticide)
- Repetition skäl att döda
- Normalt spädbarn vs. gravt handikappat spädbarn
- Skillnader i extrinsikala effekter (t.ex. föräldrarnas känslor)
 - Men i två riktningar (både för och emot dödande/abort)
- I övrigt samma skäl som för icke-mänskliga djur

EXEMPEL

- Spina Bifida (ryggmärgsbrock). Allvarliga fall: förlamning, oförmögen att kontrollera avföring, “vattenskalle”, mentala handikapp
- Blödarsjukan. Riskerar att förblöda även vid ringa skador, mycket smärtsamt, mycket tid på sjukhus, stor begränsning
- Downs syndrom. Mentala handikapp, hjärtfel, etc.
- När är ett liv värt att leva och för vem?
- Utbytbarhetsargumentet och allmänt accepterade moraliska övertygelser
- Födelsen moraliskt oviktig

FORTSÄTTNING

- Att rättfärdiga icke-frivillig eutanasi (ex. dödshjälp)
- En gång haft förmågan att välja, men inte längre (ex. koma-patienter)
- Likheter med spädbarn (icke-autonoma)
- Förutsättning: döden oundviklig, ingen förbättring
- Skillnad mot spädbarnsdödande: indirekt rädsla

AKTIV OCH PASSIV EUTANASI

- Underlåtelse av behandling av ryggmärgsbrock, dr. John Lorber; underlåtelsen av behandling av Baby Doe; anencefaliska spädbarn; etc.
- Barnets livkvalitet avgörande för om livsuppehållande behandling ska sättas in
- Men om underlåtelse av handling kan vara rätt varför inte handling?

DOKTRINEN OM HANDLING OCH UNDERLÅTELSE

- En moralisk skillnad mellan en handling som resulterar i X och en underlåtelse av en handling som resulterar i X
- Regel/pliktmoraliskt rättfärdigande
- Att mörda en person och att låta en person dö
- Utifrån ett konsekventialistiskt perspektiv: ingen skillnad

DOKTRINEN OM DEN DUBBLA EFFEKTEN

- “Läkare får under inga omständigheter vidta åtgärder med det primära eller huvudsakliga syftet att avliva en patient, även om det sker på patientens uttryckliga begäran eller av barmhärtighetsskäl. Däremot har läkaren rätt att i smärtlindrande syfte ge smärtlindrande medel även om doserna kan bli så höga att den dödliga utgången påskyndas.”
- Det som gör en åtgärd lagligt/rätt handlar om motivet
- Detta kallas för “doktrinen om dubbla effekter”: en direkt avsedd effekt och oönskad sidoeffekt
- Singer menar att denna doktrin är etiskt oförsvarlig
- Aktiv eutanasi är ofta att föredra framför passiv eutanasi

DET SLUTTANDE PLANET

- Om vi accepterar eutanasi så kommer vi sluta med folkmord!
- Nazisternas s.k. “eutanasi-program”
- Farligt att förneka människovärdet?
- Skillnaden är (enligt Singer) att hans idé vilar på repekt för autonomi och syftar till att minska meningslöst lidande

